

*Літературна
пам'ятка
світового значення:*

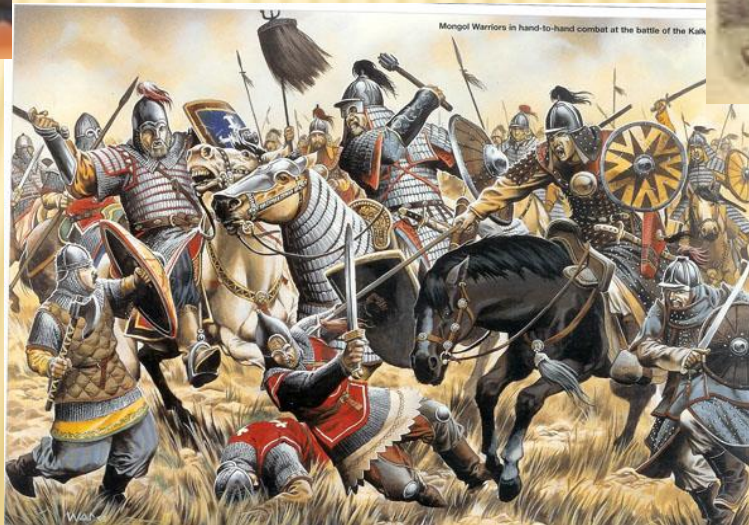

«Слово про похід Ігорів»

«Слово про похід Ігорів» – не оповідання, це роздуми над долею рідної землі

О. Орлов

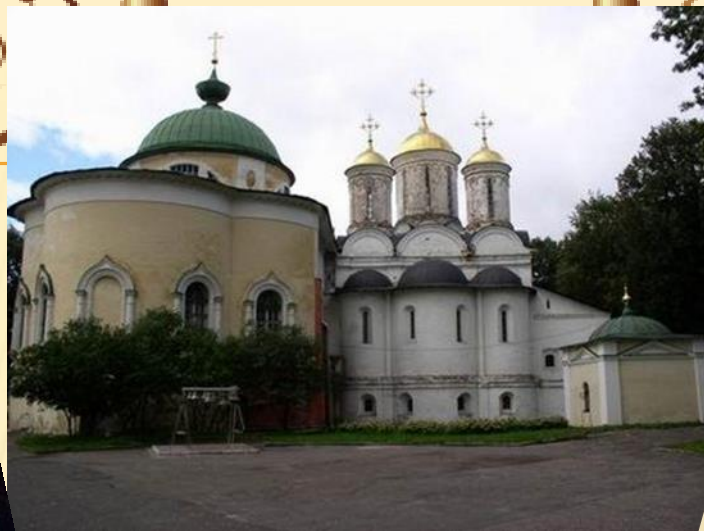

СЛОВО О ПОЛКУ ІГОРЕВІМ

*Слово о полку Ігоревім : для серед. та
старш. шк. віку / упоряд. О. Лисенко. –
Київ : Веселка, 2008. – 134 с.*

Славетна пам'ятка красного письменства Київської Русі – героїчна поема "Слово о полку Ігоревім" - є одним із шедеврів світової культури. Рукопис було знайдено 1792 року, опубліковано 1800 року в Москві. Оригінал твору згорів під час війни з французами 1812 р. Щодо того, хто був автором цього безсмертного твору, одностайної думки немає. А от походження, місце створення "Слова" у вчених не викликає сумніву. М. Драгоманов писав: "Що стосується "Літопису Нестора", "Слова про похід Ігоря" і т. ін., то ці твори були безпосередніми плодами місцевого життя міст стародавньої України. Ці твори започатковують, таким чином, українську літературу..." У книжці містяться текст першодруку та адаптований текст, ґрунтовна передмова та примітки видатних дослідників "Слова" Л. Махновця та О. Мишанича, а також переклади пам'ятки сучасною українською мовою Л. Махновця та В. Свідзинського.

Оригінал твору відкрив граф Олексій Мусін-Пушкін, відкупивши його в архімандрита Спасо-Ярославського монастиря Чоіля 1791 р., і видав друком у Петербурзі 1800 р., при співпраці знавців палеографії М. Малиновського і М. Тантиша-Каменського. Сам рукопис і більшість друкованих примірників «Слова...» згоріли під час московської пожежі 1812 року.

Злато слово. Век XXII : художественная лит-ра / сост. Н. С. Борисова. - Москва : Молодая гвардия, 1986. - 461 с.

Содержание:

Борисов Н.С. Предисловие / Н.С. Борисов; Н. С. Борисов

- Слово о походе Игоредем, Игоря, сына Святославова, внука Олегова: древнерусский текст / ред. и перевод Д.С. Лихачева

Переводы и поэтические переложения

- Слово о полку Игореде / пер. Карамзин Н.М.
- Слово о полку Игореде / пер. Жуковский В.А.
- Слово о полку Игореде / пер. Майков А.Н.
- Слово о полку Игоредем, Игоря, сына Святославова, внука Олегова / пер. Стеллецкий В.И.
- Слово о полку Игореде / пер. Заболоцкий Н.А.

Русь и степь в эпоху "Слова о полку Игореде"

- ✓ Рыбаков Б.А. Русские княжества XII - начала XIII в. / Б.А. Рыбаков; Б. А. Рыбаков
- ✓ Лихачев Д.С. Культура Руси XII века, времени создания "Слова о полку Игореде" / Д.С. Лихачев; Д. С. Лихачев
- ✓ Летописная повесть о походе князя Игоря
- ✓ Рыбаков Б.А. События 1184-1185 гг., воспетые в "Слове" / Б.А. Рыбаков; Б. А. Рыбаков
- ✓ Кирпичников А.Н. Снаряжение всадника и верхового коня на Руси в IX-XIII вв. / А.Н. Кирпичников; А. Н. Кирпичников
- ✓ Плетнева С.А. Половецкая земля / С.А. Плетнева; С. А. Плетнева

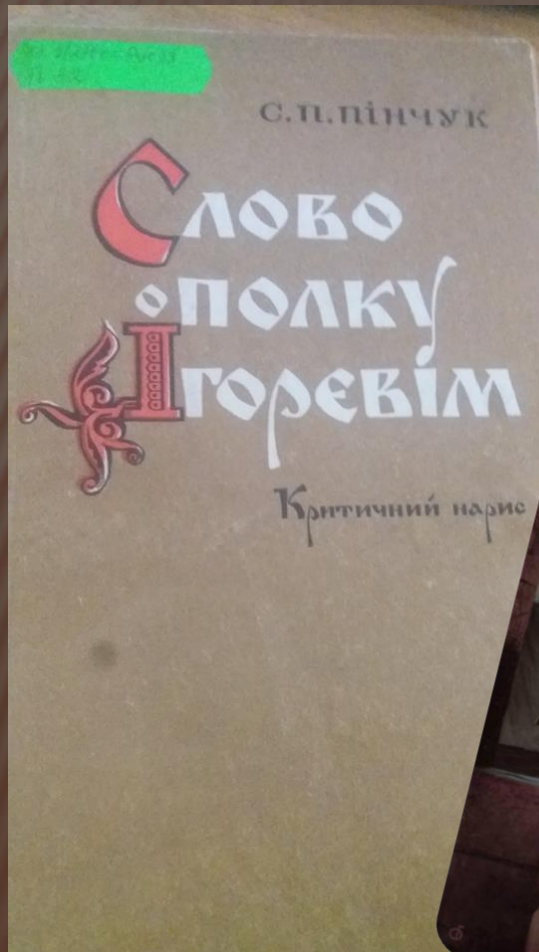

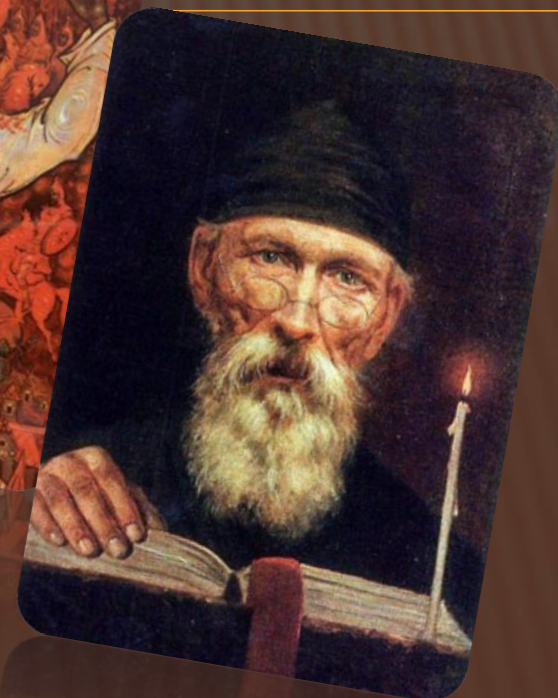

Пінчук, С.П.

Слово о полку Ігоревім : критичний нарис
/ С.П. Пінчук. – Київ : Вища школа, 1973. – 130 с.

У книзі на основі наукових досліджень висвітлюються питання, пов'язані з вивченням твору "Слово о полку Ігоревім". Зокрема, приділено увагу питанню авторства цього твору.

СТАТТІ ПРО «СЛОВО ПРО ІГОРІВ ПОХІД»

❑ Скибицька, Ю.

Образ-символ ріки в "Слові о полку Ігоревім" / Ю. Скибицька // Українська література в загальноосвітній школі. – 2005. – №9. – С. 35-38

❑ Коломієць, Л.І.

Звертальні конструкції у "Слові о полку Ігоревім" / Л.І. Коломієць // Вивчаємо українську мову та літературу. – 2007. – №1. – С. 5-6

❑ Яцкова, Л.

Безсмертне у віках: "Слово о полку Ігоревім" у перекладах та переспівах українських письменників: 9 клас / Л. Яцкова // Українська література в загальноосвітній школі. – 2005. – №10. – С. 25-27

❑ Білоус, П.

Літописне оповідання про похід князя Ігоря 1185 року / П. Білоус // Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2005. – №9/10. – С. 128-134

❑ Салевич, П.

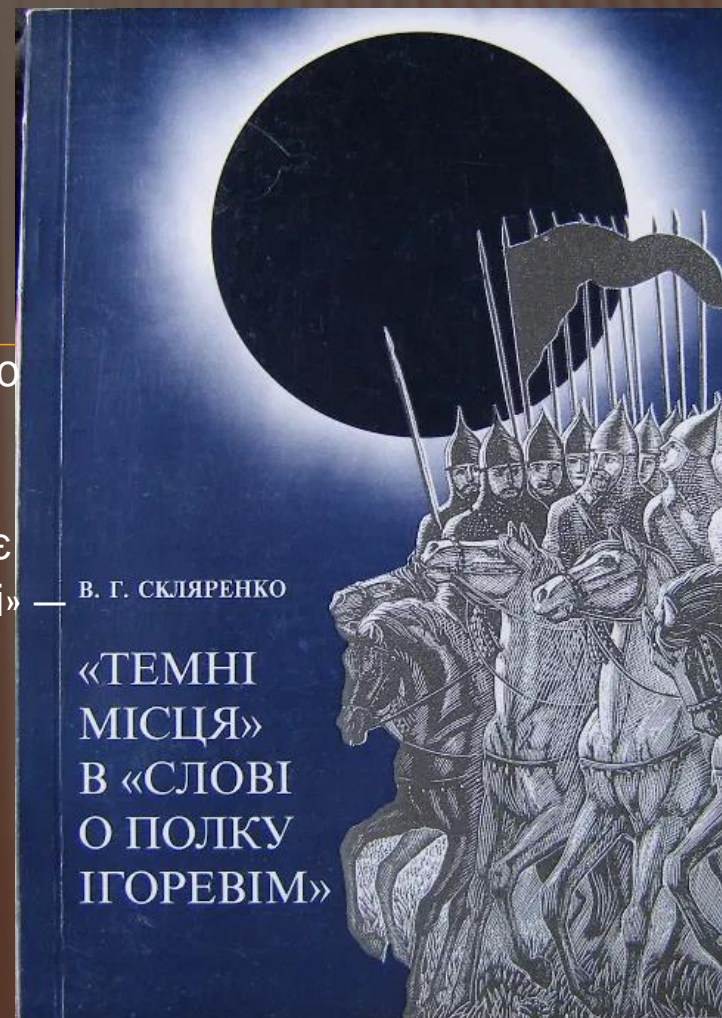
Традиція, образ і мислення автора "Слова о полку Ігоревім" / П. Салевич // Слово і час. – 2018. – № 6. – С. 50-59

Склярєнко, В.Г.

"Темні місця" в "Слові о полку Ігоревім" / В.Г. Склярєнко. – К.: Довіра, 2003. – 147 с.

Пройшло більше 200 років від першого видання найславетнішої пам'ятки давньоруської літератури «Слово о полку Ігоревім», досягнуто значних успіхів у дослідженні цього шедевр, але до повного розуміння «Слова» ще далеко. І насамперед тому, що дуже багато так званих «темних місць» у «Слові» досі не розгадано. Довгий час «темні місця» в «Слові» досліджували переважно літературознавці та історики. Однак немає сумніву в тому, що тлумачення «темних місць» у «Слові» — справа передусім лінгвістів, причому лінгвістів-етимологів. В. Е. Орел з цього приводу пише: «тлумачення «темних місць» — робота, яка безумовно входить у компетенцію етимології, — виявилось передовірем представникам інших філологічних (і навіть нефілологічних) спеціальностей!»

СТАТТІ ПРО «СЛОВО ПРО ІГОРІВ ПОХІД»

□ Скляренко, В.Г.

"Темні місця в "Слові о полку Ігоревім". 14 / В.Г. Скляренко // Мовознавство. – 2012. – N1. – С. 3-12

□ Франчук, В.Ю.

Другий південнослов'янський вплив у "Слові о полку Ігоревім" і "Задонщине"/ В. Ю. Франчук // Мовознавство. – 2018. – N 2. – С. 69-80

□ Щербак, О.

Семантика образу жінки у "Слові о полку Ігоревім" / О. Щербак // Слово і час. - 2016. - N 4. - С. 47-5

□ Білоус, П.

Для чого було створено "Слово про Ігорів похід"/ П. Білоус // Дивослово. – 2015. – N 9. – С. 46-50

□ Білоус П.

І знову про те, хто і коли сотворив «Слово о полку Ігоревім» / П.Білоус // ЛітАкцент: альманах. – Вип.2. – Київ : Темпора, 2009. – С. 233-237

Переяслав-Хмельницький

Балико-Щучинка

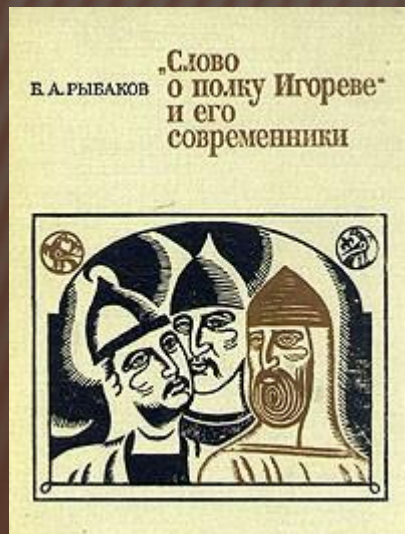
Гаспаров, Б.М.

*Поэтика «Слова о полку Игореве» : научное изд.
/ Б.М. Гаспаров. – Москва: Аграф, 2000. – 608 с.*

Автор книги - известный филолог и семиотик, профессор Колумбийского университета, создатель оригинальной концепции мотивного анализа художественного текста. Книга интересна прежде всего тем, что ее автор не является традиционным специалистом по древнерусской литературе и рассматривает знаменитый памятник как произведение европейского модернизма XX столетия. Это позволяет Б.М.Гаспарову не только найти в структуре произведения то, чего там не видело традиционное литературоведение, не только прочесть этот текст совершенно по - новому - как мифологический по своей сути, но и оригинальным образом решить сугубо традиционную задачу лингвистического истолкования так называемых "темных мест".

Рыбаков, Б.А.

*"Слово о полку Игореве" и его современники:
научное издание / Б.А. Рыбаков. – М. : Наука,
1971. – 293 с.*

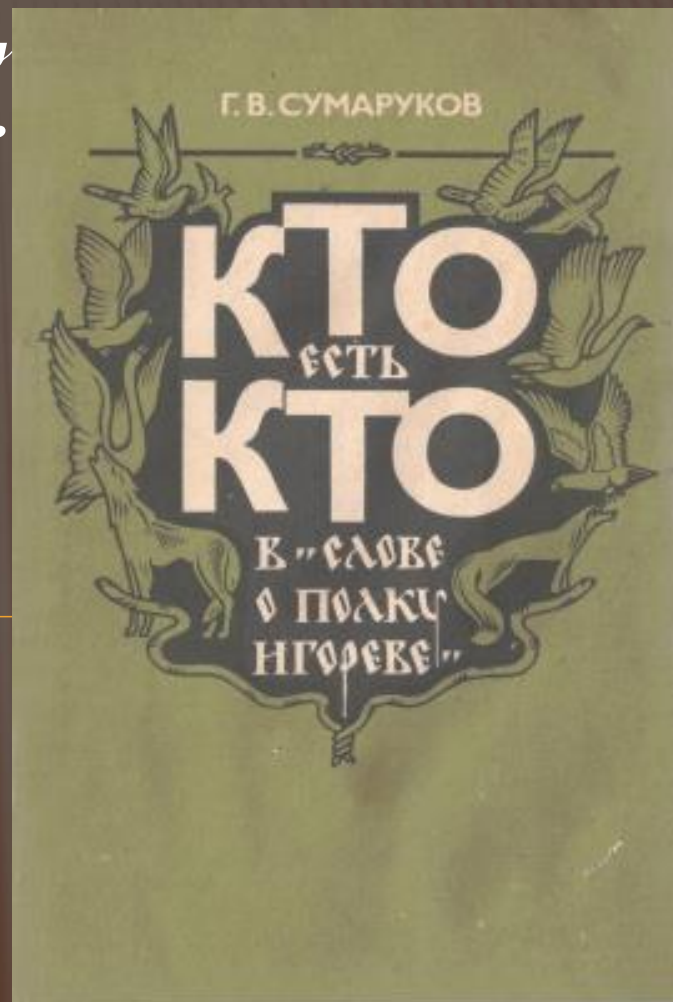

Книга представляет собою исследование о самой поэме, об исторической роли упоминаемых в ней лиц и о событиях, воспетых в ней. В книге раскрыта на основе русских летописей жизнь героев "Слова" на протяжении нескольких десятков лет и показана длительная борьба Руси с половцами.

Сумаруков, Т.В.

*Кто есть кто в «Слове о полку
Игореве»: научное издание / Т.В. Сумаруков.
– Москва : МГУ, 1983. – 144 с.*

В книге на основе анализа ряда неестественных поведенческих особенностей зверей и птиц, действовавших в "Слове о полку Игореве", впервые высказана мысль о том, что автор "Слова", прекрасно знавший животный мир, писал подчас не о разумных животных, а о половецких ордах, названных по их родовым тотемам – мифическим животным-предкам. Применяв использованный в "Слове" принцип последовательностей и составив хронологическую сетку событий похода Игоря, автор книги утверждает собственное оригинальное представление о географии половецких кочевий, "моря", Корсуня и Сурожа. Дается новое толкование концовки "Слова" и причин посещения Игорем Пирогощей церкви в Киеве. В конце книги приводится древнерусский текст "Слова" в типичной для XII в. орфографии, а также один из последних переводов этого произведения, принадлежащий перу И.Шкляревского. Книга, написанная ученым-биологом, интересна и полемична. Она привлечет к себе внимание историков и филологов, а также широких кругов читателей.

Літературна пам'ятка й інші види мистецтва

Сюжети «Слово...» використані в опері І. Бородіна «Князь Ігор»

Васнецов В.М. После побоища Игоря Святославовича с половцами. 1880 г. Холст. Масло. ГТГ.

В.А Фаворський

Я дуже люблю епічну поему "Слово о полку Ігоревім". Важко, на мою думку, навіть у світовій літературі знайти що-небудь епічне, рівне "Слову". Його характерною рисою є те, що властиво і давньої російської живопису: її монументальність.

Сулейменов, Олжас.

АЗ і Я: книга добротисного читача / О. Сулейменов; пер. з рос. – Київ : Вид-во Жупанського, 2009. – 339 с.

У своїй книжці «АЗ і Я» автор, відомий казахський письменник і вчений Олжас Сулейменов, досліджує «Слово про Ігорів похід». Оpubлікована ще в середині 70-х років минулого сторіччя, праця викликала справжній переполюх у колах літературознавців та інтерес у читачів. Книжку, як то часто велося в ті часи, було піддано «анафемі». Наклад 150 тисяч примірників було вилучено з книгарень і бібліотек. «АЗ і Я» зберігає свою актуальність і понині. Це своєрідний погляд зі Степу на політичні й культурні проблеми Київської Русі XI сторіччя. Друга частина книжки «Шумер-Наме» торкається культурних стосунків тюркських народів з давніми цивілізаціями. Книжка розрахована не лише на науковців, але й на той загаль читачів, котрі не байдужі до власної історії і культури.

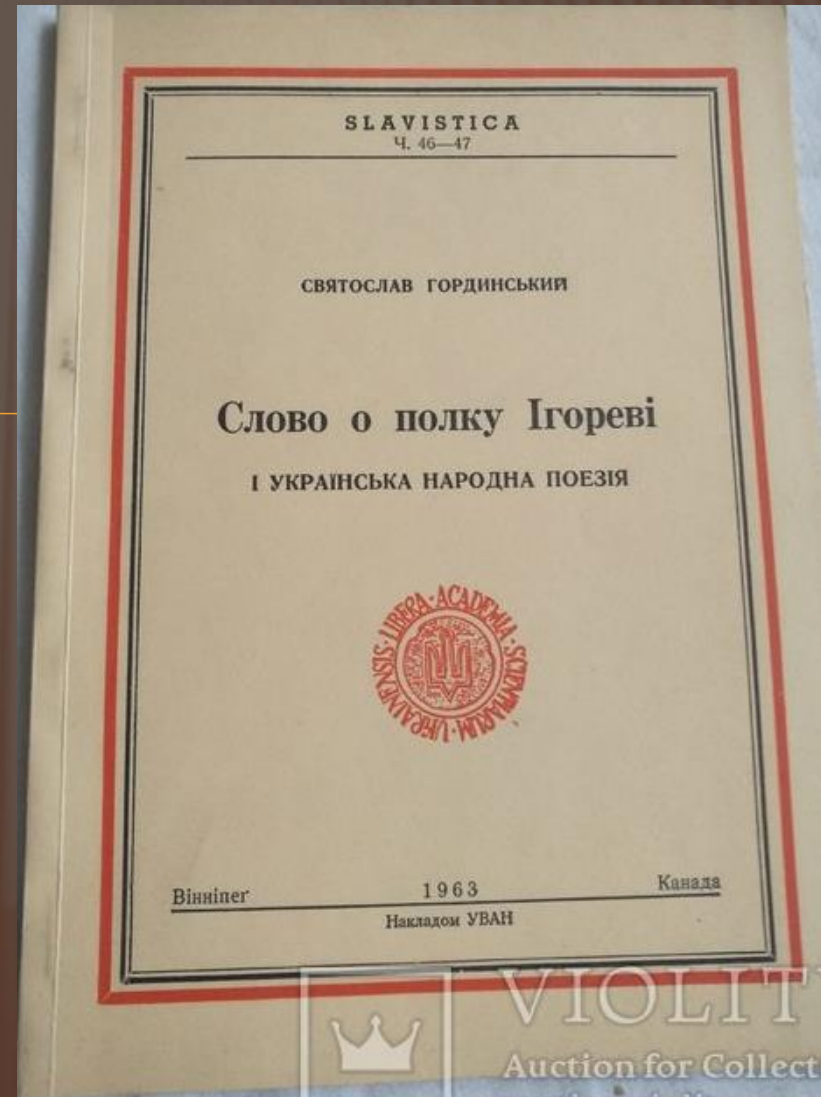

Гординський С.

Слово о полку Ігореві і українська народна поезія : вибрані проблеми / С. Гординський. – Вінніпег, 1963. – 94 с.

ЗМІСТ:

- I. Що значить „а злата и сребра ни мало того потрепати?”
- II. Заклик до князя Ярослава Осмомисла і одна форма заговору
- III. А чи диво ся, братіє, стару помолодити?”
- IV. Що значить „Половецкую землю мечи цвѣлити?”
- V. Поетичні образи-формули в „Слові о полку Ігореві” і народній поезії”
- VI. Про один тип порівнянь у народній поезії і „Слові о полку Ігореві”
- VII. Про русичів і Русовичів
- VIII. Про „зелену паполому”
- IX. Деякі збіжності „Енеїди” Котляревського із „Словом”
- X. До проблеми ритміки „Слова о полку Ігореві”

Дякуємо за увагу!

***Ласкаво запрошуємо до читальної зали
факультету філології та масових комунікацій
Маріупольського державного університету***

зав. сектору
культурно-просвітницької роботи
наукової бібліотеки
Маріупольського державного університету
Дунук Д.А